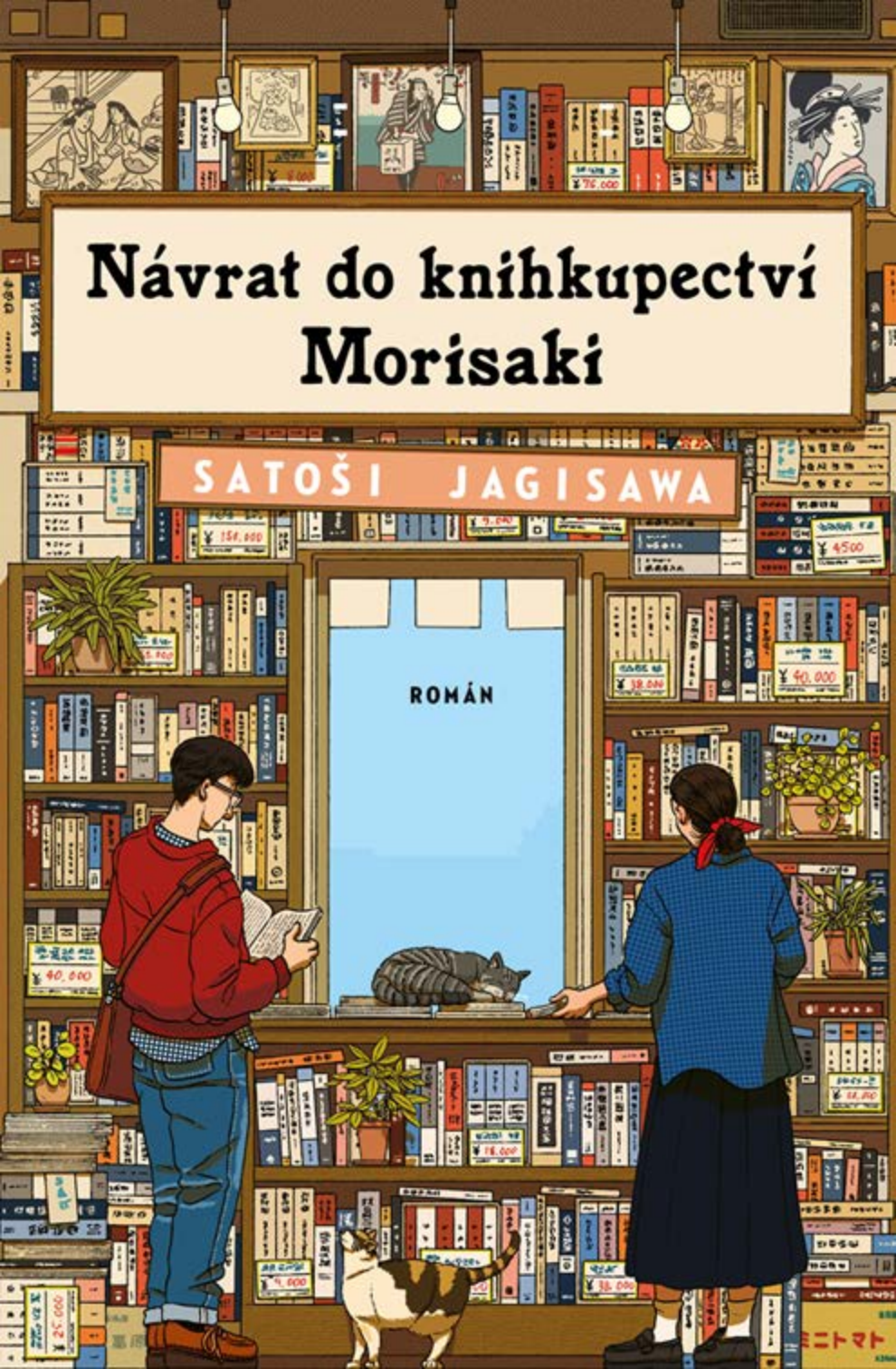

Návrat do knihkupectví Morisaki

SATOŠI JAGISAWA

ROMÁN

Návrat do knihkupectví Morisaki

続・森崎書店の日々 (ZOKU MORISAKI SHOTEN NO HIBI) by Satoshi YAGISAWA

Copyright © 2025 Satoshi YAGISAWA

All rights reserved.

Original Japanese edition published by SHOGAKUKAN.

Czech edition arranged with SHOGAKUKAN,
through EMILY BOOKS AGENCY LTD. and Corto Literary d.o.o.

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Michael Weber, 2025

Cover design by Milan Bozic

Cover illustration by Ilya Milstein

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-5650-6 (pdf)

SATOŠI JAGISAWA

**Návrat do knihkupectví
Morisaki**

přeložil Michael Weber

1

Ve svém volnu se procházím uličkami, na které jsem si tak zvykla. Je teplé říjnové odpoledne, všude vládne klid a pohoda. Cítím, jak se pod volně uvázanou lehkou šálou slabě potím. Je sice všední den, ale všichni, které cestou mímám, se tu prochází stejně uvolněně jako já. A co chvíli některý z chodců tiše zmizí, pohlcen jedním z řady knihkupectví.

Tokijské Džinbóčó. Čtvrť samých obchůdků s knihami, která navzdory zrychlujícímu tepu doby téměř nemění svou tvář. Každý antikvariát má svůj jedinečný charakter a speciální zaměření, ať už jde o umění, divadelní scénáře, dějiny, filozofii, nebo třeba vzácné kousky, jakými jsou například tradičně vázané japonské knihy nebo staré mapy. Napočítali byste jich tu přes sto sedmdesát. Všechna ta knihkupectví lemující ulice skýtají nádherný pohled.

Jen kousek od hlavní ulice se rozkládá čtvrť plná vysokých kancelářských budov, ale v téhle části města jsou ulice pořád ještě lemované malebnými budovami daleko od rušivých vlivů okolní zástavby. Panuje tu zvláštní tichá atmosféra, skoro jako by se člověk ocitl v jiné době. Nežřídko se tu člověk zapomene a najednou s překvapením zjistí, jak dlouho se tu jen tak nazdařbůh procházel.

Já ovšem do těchto končin mířím cíleně. Projdu ulicí lemovanou antikvariáty, pak ještě kousek, odbočím do postranní uličky a už ho vidím.

Antikvariát nesoucí jméno Morisaki, který se specializuje na moderní japonskou literaturu.

Jen co se objevím na rohu ulice, zaslechnu nadšené volání: „No tak! Takako! Pojď sem, pojď!“

Vzhlednu a spatřím nevelkého muže středního věku s brýlemi s černými obroučkami, jak na mě zeširoka mává. Přidám do kroku, a když dojdu až k němu, tiše zaprotestuji: „Říkala jsem ti už do telefonu, že na mě nemusíš čekat. Nejsem přece žádné dítě.“

Vždycky ke mně bude přistupovat jako k dítěti. Jenže já jsem už osmadvacetiletá ženská. Nehodí se, aby na mě pokřikoval a vyvolával moje jméno na celou ulici.

„Pořád jsi nešla. Tak jsem si říkal, jestli jsi nezabloudila.“

„Proto na mě ještě nemusíš čekat před krámem. Vždyť jsem tu byla snad už tisíckrát, jak bych mohla zabloudit?“

„No, ale stejně. Občas jsi trochu mimo, vid’?“

To mě namíchlo.

„Teď mluvíš spíš o sobě, ne? Měl by ses podívat do zrcadla. Hned bys viděl, kdo je tady mimo, strýčku.“

Je to můj strýček z matčiny strany, Satoru Morisaki. Zástupce třetí generace provozovatelů stejnojmenného antikvariátu. Původní obchod, který v období Taišo založil pradědeček, už neexistuje, ale ten stávající je na svém místě v provozu už nějakých čtyřicet let. Vzhledem strýček působí spíš podezřele. Vždycky má na sobě ošuntělé oblečení, na nohou sandály a vlasy má rozčuchané, jako by se v životě ani jednou nečesal. K tomu vede divné řeči a vždycky plácne, co mu slina na jazyk přinese, úplně jako malý kluk. Zkrátka a dobře neuchopitelná osůbka.

Nicméně v takovém výjimečném koutku velkoměsta, jakým je čtvrť Džinbóčó, se takovým výstředním stvořením nad očekávání daří. Jsou tu jako doma a každý je tu zná.

Strýčkovo knihkupectví Morisaki je starý dřevěný dvoupodlažní domek, ke kterému se ten jeho letitý sortiment vyloženě hodí. Samotný krámk je malý, pojme sotva pět zákazníků najednou. A regály také nestačí, knihy se na nich vrší vysoko do stropu, v komíncích u stěn, a dokonce i za pokladnou a celý obchod je prosycen typickou zatuchlinou. Nejvíce je v regálech knih zek v cenové relaci od sta do pěti set jenů, ale najdou se tu i vzácné exempláře prvních vydání známých autorů.

Od dob, kdy antikvariát provozoval dědeček, zájemců o knihy z druhé ruky ubylo, takže si prošel i těžkými časy. V provozu zůstal jen díky zákazníkům, kteří si náš obchůdek oblíbili a stále se k nám vracejí.

Už jsou to tři roky, co jsem sem poprvé zavítala. Strýček mě tehdy nechal bydlet v prázdném pokoji v patře. Dokonce se nechal slyšet, že můžu zůstat, jak dlouho budu chtít.

Ještě dnes si velmi dobře vybavuji ty dny, které jsem tu strávila. Prožívala jsem tehdy naprosto zoufalé období. Při zpětném pohledu vidím, že příčinou toho všeho byla zcela banální záležitost. Ze začátku jsem si svou beznaděj často vybíjela na strýci nebo jsem jako tragická hrdinka zůstávala zavřená sama ve svém pokoji a v jednom kuse bulela. Přes to všechno měl se mnou strýček svatou trpělivost, choval se ke mně hezky a mluvil se mnou s citem. Také jsem se díky němu naučila, jak podnětný a vzrušující zážitek je četba knih a že postavit se svým emocím čelem a pracovat s nimi je v životě velmi důležité.

No a samozřejmě to byl strýček, který mi odkryl všechny krásy Džinbóó.

„Tohle krásné místo si zamilovali všichni literární velikáni, je to ta nejlepší knihkupecká čtvrt' na světě,“ řekl mi s notnou dávkou pýchy na vysvětlenou, když jsem po příjezdu byla celá zmatená z toho, že tady ulice lemují jen samá knihkupectví. Tenkrát mi upřímně vůbec nic nedocházelo a nechápala jsem, na co je tady hrdý.

Ale teď s odstupem času už moc dobře vím, jak to myslel.

Je to přesně tak, druhé takové místo na světě není. Tahle čtvrt' je okouzující a vzrušující.

„Haló, vy dva! Co to tam provádíte?“ přerušil naše věčné přátelské poštuchování burácivý hlas. Nakoukla jsem do obchodu. Za pokladnou seděla hezky nakrátko ostříhaná žena a zachmuřeně hleděla naším směrem. Teta Momoko.

„Co se tam šmrdolette? Nechcete jít náhodou dovnitř?“ zamračeně kynula rukou. Zjevně byla otrávená, že v obchodě čeká sama.

Teta Momoko je manželka strýčka Satorua. Prozírává a přímočará, vzhledem i věkem strýčkovi podobná, jen působí mnohem mladším dojmem. V její přítomnosti zkrotne dokonce i strýček a najednou je povolný jako beránek. Jindy takový není, jenom s ní.

Ve skutečnosti teta posledních zhruba pět let se strýčkem nežila. Odešla tehdy kvůli jisté záležitosti, ale už to bude měsíc, co je zpátky a vše je jako dřív – obchod vedou se strýčkem spolu.

„Tak co je u tebe nového, Takako?“ usměje se na mě. Má na sobě jednoduchý svetr a dlouhou sukni, ale i tak působí elegantním dojmem. Nemám ambice být stejně úžasná jako ona, ale stejně ten její půvab obdivuju.

„Všechno v pohodě. V práci taky normálka. A co ty?“

„Ale jo. Už mi nic nechybí,“ napodobila Momoko Pepka námořníka a ukázala bicepsy.

„Tak to je fajn!“ uklidnila jsem se.

Před pár lety se Momoko potýkala s vážnou nemocí a následky si nese dodnes. Však na ni strýček dohlíží, i když jeho přehnaná starostlivost má na Momoko často opačný efekt.

„Máme zákusky *daifuku*, dáš si?“

„Tak jo.“

„Nemůžu si pomoci, ale když je Momoko v obchodě, je jí všude plno. Raději tu jsem sám,“ pošeptal mi strýček, když se ujistil, že teta zašla dozadu do kuchyňky.

„Ale když jsi tu sám, je ti zase smutno, no ne?“ pošládlila jsem ho a strýček se ohradil jako malé dítě: „Prosím tebe! A co si mám podle tebe počít, když tu sedí za pultem ona?“

Poslední dobou akorát chodím sem tam kolem dveří jako hlídací pes.

„Tak proto jsi byl dnes před obchodem?“

„A co sis myslela?“ ohradil se dotčeně a s vážným výrazem pokračoval: „Je tu ale ještě něco, Takako...“ naklonil se ke mně, jako by mi chtěl zašeptat do ucha.

„Co?“

„Na poslední aukci se mi podařilo sehnat pár zajímavých kousků. Ještě jsem je nedal do prodeje, ale tobě je ukážu,“ pronesl důležitě, aniž by se zajímal, jestli o to vůbec stojím. Ovšem i já mám pro knížky slabost, takže ve mně podobná nabídka pokaždé vzbudí nadšení. Říkám si, že to má náš rod nejspíš v krvi. Vždyť právě z tohoto důvodu do knihkupectví docházím ve volné dny i teď, když už bydlím jinde.

„Ukaž!“ vyhrkla jsem.

„Copak to tam zase kujete, vy dva? Zrovna jsem připravila čaj,“ vykoukla na nás užasle teta Momoko s konvičkou v ruce.

„Tohle je knihkupectví. Co jiného bychom tu asi tak dělali, než se dívali na knížky? Nemám pravdu, Takako?“ vyjádřil se strýček.

„No jasně,“ odsouhlasila jsem s úsměvem.

Momoko se na nás s nespokojeným výrazem podívala.

„Vy mi vážně lezete na nervy!“ zabrblala.

Tak tohle je moje milované knihkupectví. Knihkupectví Morisaki. Od jisté doby je tento antikvariát součástí mého života. Je plný krátkých a bezvýznamných příběhů. A právě proto sem hodlám chodit i nadále.

2

Knihkupectví Morisaki vzdává hold moderní literatuře.

Prodávají se tu i současné díla, ale ta jsou umístěna v pojízdných regálech na kolečkách v sekci „vše za 100 jenů“ u vchodu. V obchodě jsou pak jen knihy od období Meidži do počátku období Šówa (aa to je také důvod, že knihkupectví zapáchá plesnivinou, ale s tím se prostě nedá nic dělat).

Snad právě proto, že se zabýváme takovým specifickým druhem literatury, jsou i naši zákazníci tak trochu výstřední.

Teď už jsem si zvykla, ale ze začátku mě to trochu vyvádělo z míry. Tím nechci říct, že by s nimi bylo těžké pořízení. S takovým typem zákazníků není naopak vůbec žádná potíž. Jsou prostě jen trošku *jiní* než ostatní. Často neřeknou ani slovo, soustředěně se ponoří do

hledání knih a pak odejdou. Drtivou většinu zákazníků tvoří starší muži, kteří vždy chodí sami. Jsou vytržení z reality a vyzařuje z nich tak zvláštní atmosféra, že se ani nehodí nazývat je lidmi. Spíš by bylo příhodnější říkat jim neškodné přízraky.

Když sem teď jezdím na návštěvy, pokaždé se zajímám, jak se těmto našim zákazníkům vede a jestli k nám stále docházejí. A vždycky mě potěší, když zjistím, že se mají dobře, i když to nejsou mí blízcí známí. Sbližuje nás láska ke stejnému obchodu, a tak si o ně dělám starost, mimo jiné proto, že hodně z nich je v pokročilém věku. Kdykoliv v obchodě vypomáhám a zavítá k nám nějaký z těchto výstředních zákazníků, kterého už z dřívějšíka dobře znám, v duchu si s úlevou oddychnu, že se má čile k světu.

Když jsem tu bydlela v pokoji v patře a v obchodě pracovala každý den, nejvíc jsem si ze zdejších zákazníků oblíbila dědu Pytlíka. Ten, jak už přezdívka napovídá, přicházel pokaždé s pomačkanými papírovými taškami v každé ruce. Někdy to byly papírové tašky z obchodních domů, někdy i z knihkupeckých řetězců, jako je třeba Sanseidó. Zřejmě tady v Džinbóóó obchází jeden antikvariát za druhým, protože se často stávalo, že měl už při příchodu papírové tašky plné knížek z druhé ruky. Paže má tak útlé, že ho tašky musí pořádně tížit. Také nosí pořád jeden a ten samý šedivý svetr navlečený přes bílou košili. To by samo o sobě nebylo zas tak zvláštní, ale celý problém spočívá právě v tom myším svetru. Kdyby se jenom páral, tak budiž, ale tady se dá považovat za zázrak, že tenhle kousek samá díra pořád ještě drží

v celku. Děda přitom nepůsobí dojmem, že by o sebe nepečoval. Jen ten svetr vypadá, jak kdyby ho vyhrabal někde na smetáku.

Když jsem ho viděla prvně, byl to docela šok. A kdykoliv jsem ho pak během té návštěvy zahlédla, jak si mlčky vybírá knihy, málem jsem vykřikla: „Dědo, měl byste si místo knížek radši pořídit něco na sebe!“ On však moje rozčilení vůbec nevnímal, koupil si zhruba deset knih, vecpal je ještě nějak do svých plných papírových tašek a beze slova krámek opustil.

Při jeho dalších návštěvách v knihkupectví jsem z něj vůbec nedokázala spustit oči. Někdy se objevil i víckrát během jednoho týdne, jindy se neukázal celý měsíc. Pokaždé byl oblečený v tom samém. A v obou rukou papírové tašky plné knih. Někdy jen v knihkupectví Morisaki udělal nákup i za desítky tisíc jenů. Ale svetr mu řídil víc a víc. Samozřejmě jsem byla zvědavá, co je to za člověka, ale nesebrala jsem odvahu dát se s ním jen tak do řeči, a tak jsem ho na odchodu pokaždé jen mlčky vprovodila pohledem.

„Tak nevím, jestli náhodou sám neprovozuje někde antikvariát, když toho tady pokaždé tolik nakoupí,“ zkusila jsem jednou nadhodit před strýčkem.

„Kdepak, sám ty knihy čte,“ odpověděl okamžitě a s neochvějnou jistotou.

„Ty se ale vyznáš.“

„To prostě poznáš, ať chceš, nebo ne.“

Opravdu? Já bych to nepoznala ani omylem. A když už jsme u toho, u neznámého návštěvníka strýček na první pohled pozná i to, zda si jde koupit knihu, nebo

jestli šel prostě okolo a stavil se jen tak podívat. Nejspíš díky intuici získané dlouholetou zkušeností.

„Když je to tak,“ pokračovala jsem plná zvědavosti, „co tedy myslíš, že ten člověk dělá? To taky poznáš, nebo ne? Přece to nebude tak, že nemá na oblečení, protože všechny peníze utratí za knížky?“

„Jdi ty,“ vyčínil mi káravě jako dítěti. „Takhle zbytečně spekulovat o zákazníkovi. Jsme jenom knihkupectví. To znamená, že prodáváme knihy těm, kdo je chtějí, a tím to končí. A do toho, kde zákazník pracuje nebo jak žije, nám vůbec nic není... Ten starý pán by jistě neměl radost, kdyby se dozvěděl, že se mu personál hrabe v jeho soukromí.“

Strýčkova slova představovala nadmíru korektní postoj člověka podnikajícího v oblasti služeb. Zamyslela jsem se nad nimi. I když většinou říká, co mu slina přinese na jazyk, přece jen je skutečně dlouholetým provozovatelem a majitelem antikvariátu, a tak se podle očekávání dokáže v případě potřeby pohotově vyjadřovat. V takových chvílích mu to i docela sluší.

Soukromý život dědy Pytlíka tak pro mě stále zůstává záhadou.

Takoví podivní zákazníci chodívají po antikvariátech ze svých specifických důvodů. I to je velmi zajímavé pozorovat. Nevěřili byste, jak rozmanité okolnosti mohou být spojené se sháněním knih z druhé ruky. Někdy je cílem samo o sobě samotné sbírání vzácných tisků, bez ohledu na žánr, provenienci a dobu jejich vzniku. Když takový sběratel není s nabídkou a výběrem v obchodě

spokojený, neodpustí si na odchodu poznámku: „Není mistrovské dílo jako mistrovské dílo. Dokud to není vzácný exemplář, je to stejný jako brak.“ Což mě přivádí do rozpaků.

Pak jsou tu takzvaní překupníci, tedy ti, co nakupují hodnotné kousky za nízkou cenu a v jiných antikvariátech je se ziskem zase prodají. Prostě také obchodují s použitými knihami. Kvalita literárního díla je pro ně druhořadá a pravděpodobně je nikdy ani nečtou. Další zase nezajímá literární text, ale doprovodné ilustrace, pátrají po neznámých malířích a na základě minima informací, které mají k dispozici, se snaží dopátrat jednoho konkrétního obrázku. A pak jsou tu fajšmekři, které zajímá jen první vydání, a žádné jiné by si na policičky svých knihoven doma nedali, takže si nekoupí nic než to první vydání konkrétní knihy.

Mimořádnou kategorii pak představuje stařík, který se objevil jen jednou, zrovna když jsem tu nahoře v pokoji bydlela.

Objevil se v obchodě zničehonic už za soumraku a zamířil si to rovnou k regálu úplně vzadu, kde máme nejdražší knihy. Jednu vytáhl, nahlédl do tiráže (zkrátka na poslední stránku) a zase knihu vrátil zpátky. Tohle opakoval i s dalšími knihami. U některých se zarazil, pozorně si pročetl údaje v tiráži, pak pokýval hlavou nebo se ušklíbl. Vůbec jsem z toho neměla dobrý pocit.

Když konečně prošel všechny knihy v polici, otočil se na podpatku a spěšně odešel. Zatahala jsem strýčka stojícího vedle mě za rukáv a zeptala se ho, co to mělo znamenat.

„Prochází schvalovací pečeti,“ odpověděl strýček, jako by to nebylo nic zvláštního. Ani nezvedl oči od účetní knihy. „Sběratel pečeti. Do našeho antikvariátu zavítá málokdy, ale tady v okolí už je známý. Myslím, že se jmenuje Nozaki.“

„Sběratel pečeti?“ nevěřicně jsem nad tím zvláštním slovním spojením naklonila hlavu ke straně.

„Ano. Pečeť je razítko, které bývá součástí kolofonu.“ Strýček vytáhl jednu z poměrně starých vázaných knih a ukázal mi poslední stránku. Bylo to *Selhání* od Osamua Dazaie. Nalevo od údajů o autorovi, data dokončení knihy a dalších informací byl červený otisk razítka se jménem *Dazai*. V dřívějších dobách, kdy proces vazby zahrnoval mnoho ruční práce, byly knihy obvykle opatřeny autorským razítkem, které potvrzovalo počet výtisků a schvalovalo vydání, vysvětloval mi strýček. Většinou jde o oficiální razítko se jménem autora, jako v případě této Dazaiovy knihy, ale některé pečeti mohou být prý i zajímavě zpracované, dokonce i s ilustracemi.

Ten náš stařík se prostě pachtil za autorskými razítky. Úplně běžně známá věc to není. Mě by třeba ani nenapadlo, že něco takového existuje, kdybych se o tom teď tímhle způsobem nedozvěděla. Ale proč se někdo honí za razítka v knížkách?

„Neříkej mi, že si je vystřihne a jako poštovní známky zařadí do alba, kterým pak po večerech se zalíbením listuje?“

„Taky,“ odtušil nezúčastněně strýček. „Ale budou i takoví, co stříhají neradi, a ve sbírkách mají celé knihy.“

„To musejí být maniaci.“

Lidé mají nejrůznější koníčky. Jeden kouká do nebe a pozoruje noční oblohu, aby se dojímal nad velikostí vesmíru, a druhý zas rád sbírá titěrné a obtížně skladovatelné knižní pečeti. To jsem z toho jelen.

„Ále, zbytečně moc nad tím přemýšlíš, Takako,“ zakončil strýček naši debatu a na celé kolo se rozesmál mé nechápavosti.

„Zdravím,“ vešel pan Sabu v dobré náladě.

„To máme dnes krásné počasíčko, že?“ zavíral za sebou s rámusem dveře. „Hned jsem dostal chuť přečíst si Kósakua Takiiho,“ dodal, čemuž jsem tak úplně nerozuměla. Pan Sabu pak celou svou vahou usedl na židli před pultem, jako by to byla ta nejpřirozenější věc na světě.

„Tak to si dáme čaj,“ prohodil strýček navykle a pustil se do přípravy.

Dalo by se říci, že ze stálých zákazníků knihkupectví Morisaki je pan Sabu pravděpodobně ten nejstálejší. To ovšem neznamená, že by nám nějak zvyšoval tržby. Prostě jen přichází častěji než jiní zákazníci. Je to vlastně takový pohodový štamgast. Dobromyslný, zavalitý a upovídaný muž kolem padesátky, i když tím věkem si vlastně jistá nejsem. Vlasy má jen po stranách a jinak má hlavu plešatou jak koleno, z čehož si sem tam dokáže dělat legraci.

„Ale copak že tu dnes není paní Momoko?“ otázal se pan Sabu strýčka a přitom se neklidně rozhlížel po krámku.

Teta Momoko je u stálých zákazníků tohoto typu oblíbená. Je dobrou posluchačkou a umí říkat věci pěkně na

rovinu. Není divu, že si dokáže získat jejich srdce a neochvějnou přízeň. V knihkupectví Morisaki díky tomu dochází poslední dobou ke zvláštnímu úkazu – přibývá zákazníků, kteří přicházejí jen kvůli ní. A jedním z nich je samozřejmě pan Sabu, který tetě Momoko doslova zobe z ruky.

„Ta je teď o dům dál,“ pokynul strýček bradou směrem ke dveřím a pan Sabu se okamžitě zatvářil zklamaně.

„To mám teda smůlu.“

Teta Momoko začala nedávno po večerech vypomáhat v malé restauraci ani ne deset kroků od knihkupectví. Jeden z kuchařů dal náhle výpověď a majitel v nesnázích se na ni obrátil, protože byla dobrou kuchařkou i servírkou. Jak se věci mají doopravdy, nevíme, každopádně Momoko tvrdí, že restaurace si vede mnohem lépe než předtím. Měla jsem trochu obavy, jak si za takové situace naopak povede knihkupectví Morisaki.

„No jasně že je všechno oukej. Ty i Satoru si s tím zbytečně děláte těžkou hlavu,“ nechala se slyšet.

„Dobrý den,“ nezbývalo mi nic jiného než pana Sabua pozdravit jako první, protože se nezdálo, že mě vůbec zaregistroval.

„No ne, Takako, ty jsi tu taky?“ podíval se na mě, jako by si mě právě všiml, třebaže jsem se celou tu dobu nacházela přímo v jeho zorném poli.

Co se vrátila teta Momoko, přístup pana Sabua vůči mně poněkud ochladl. Předtím jsem se mu zalíbila natolik, že mě dokonce požádal, abych se vdala za jeho syna, což mě mírně znepokojilo.

„Jsem tu dneska na výpomoc.“

„Tak na výpomoc? Koukám, že mládež se dneska po-flakuje už od oběda. Pracuješ ty vůbec někde?“

„Ale no tak. Při mém zaměstnání není takový problém vzít si ve všední den volno,“ odpálkovala jsem ho, až se zahihňal.

Pan Sabu už je prostě takový. Dobrosrdečný, ale když promluví, nebere ohledy.

To se o něm všeobecně vědělo a také byl na to svým způsobem pyšný. A kdykoliv se v antikvariátu zastavil, ze všeho nejdřív se strýčka se zájmem přeptal na jeho stálé zákazníky.

„Jak se vede starému Takigawovi?“

„Ten poslední dobou nechodí. A to se tu dřív ukázal minimálně jednou za čtrnáct dní.“

„Ale nemocný není, že ne?“

„Tím si budu jistý, až se zase zničehonic ukáže.“

„A profesor Kurusu? Ten tu přece za vaše knihy utratil peníze z grantu určené na výzkum, podvodník jeden zatracená.“

„Ten tu byl před dvěma dny.“

„A starý pan Jamamoto? Nedávno se tak okatě chlubil, jak se jeho knihovna rozrostla na padesát tisíc knih, až tím byl protivný. Stejně ale určitě jenom přehání.“

A tak se ptá dál a dál.

Nakonec pokaždé skončí takhle: „Všichni ale stárnou. Bez nových zákazníků se neobejdeme.“

„To je pravda pravdoucí.“ A propuknou oba v smích, jako by na tom bylo něco vtipného. A tak je to vždycky, nikdy nezklamou. Jeden by se divil, že je to neomrzí.